

AALTO-YLIOPISTON TEKNILLINEN KORKEAKOULU
Koulutuskeskus Dipoli

10. PÄÄSUUNNITTELUKOULUTUS 2010

Rakennusalan mielikuvia pääsuunnittelusta
Pääsuunnittelun merkitys, vastuu ja oikeudet pääsuunnittelijan
yhteistyötahojen silmin

Annika Marttinen

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	3
2	ASIAKASKYSELY	4
3	PÄÄSUUNNITTELIJAN MERKITYS HANKKEESSA	6
3.1	Johdanto aiheeseen	6
3.2	Miksi pääsuunnittelua kyselyn perusteella arvostetaan?	7
3.3	Miksi en tarvitsisi pääsuunnittelijaa?	8
4	AIHE 2: PÄÄSUUNNITTELIJAN VASTUU JA OIKEUDET	10
4.1	Pääsuunnittelijan vastuu ja oikeudet lain valossa	10
4.2	Pääsuunnittelijan vastuu suunnitelmista	11
4.3	Vastuusta ja oikeuksista kyselyn vastausten valossa	12
6	PÄÄSUUNNITTELUN KOMPASTUSKIVET	14
7	PÄÄSUUNNITTELUN HINTA	17
7.1	Johdanto kysymykseen	17
7.2	Vastaaajien mielipiteet hinnasta	17
8	YHTEENVETO	19
10	LIITTEET	20

1 JOHDANTO

Pääsuunnittelu-käsite on Suomessa alle 10 vuotta vanha ja pääsuunnittelun sisältöä hiotaan ja tarkennetaan edelleen. Silti pääsuunnittelija on mukana jokaisessa suomalaisessa rakennushankkeessa vastuullisena ja keskeisenä osatekijänä, ja projektin kaikki osapuolet työskentelevät yhteistyössä pääsuunnittelijan kanssa arjen työssä päivittäin.

Onko pääsuunnittelijan rooli selkeä rakennusalan toimijoiden keskuudessa?

Haluan tutkielmassani kartoittaa pääsuunnittelijan kanssa rakennusprojektissa toimivien ihmisten mielikuvia pääsuunnittelusta. Mitä tehtäviä he mieltävät kuuluvaksi pääsuunnitteluun ja mitkä tehtävät ovat tilaajan kannalta kiinnostavimmat ja kannattavimmat? Mitä vastuita ja oikeuksia pääsuunnittelijalla on? Miten pääsuunnittelua arvostetaan alan toimijoiden keskuudessa? Mitä ongelmia projekteissa on ollut pääsuunnitteluun liittyen? Mitä hyvästä pääsuunnittelusta oltaisiin valmiita maksamaan?

Näihin kysymyksiin ei aitoa mielipidettä ole helppo kentältä saada, joten nimettömänä vastaaminen kenties auttaa rehellisen mielipiteen antamiseen. Tätä varten loin internetiin kyselyn, jossa vastaaja pystyi nimettömänä kertomaan mielipiteensä.

Tässä tekstiosuudessani olen käsitellyt kyselyni aiheita omasta näkökulmastani sekä poiminut kyselyn vastauksista mielenkiintoisia paloja. **Varsinainen internet-kysely sekä siitä saatu tulosraportti kokonaisuudessaan ovat lopussa liitteenä.**

Kuka on pääsuunnittelija?

Mihin häntä tarvitaan vai tarvitaanko mihinkään?

Mistä hän vastaa, mihin hänellä on oikeus, mitä pääsuunnittelupalvelu maksaa?

Tässä vastaajajoukolle heittämäni haasteet. Lähetin kyselyn työnantajani, suurehkon arkkitehtitoimiston, asiakkaille. Joukkoon lisäsin muutamia rakennuslupaviranomaisia satunnaisesti eri puolilta Suomea. Käytännössä vastaajat ovat pääosin arkkitehti- ja pääsuunnittelua tilaavia tahoja yrityksissä, konsulttitoimistoissa tai urakoitsijoina, työskentelevät kuntien rakennusvalvonnassa tai ovat erikoissuunnittelijoita.

Kysely lähetettiin 150 vastaajalle, joista 66 vastasi siihen. Vastausprosentti 44 on mielestäni kiitettävä ottaen huomioon, että kysely tehtiin parhaaseen kesäloma-aikaan ja vastaaminen vaati keskittymistä, jolloin kiireen keskellä tuollaiseen kyselyyn ei helposti tule vastattua.

Vastaajan henkilöllisyyttä ei voida yhdistää yksittäisiin vastauksiin, vaan vastaukset luokiteltiin vastaajan toimenkuvan, kokemuksen ja maantieteellisen työskentelykentän perusteella.

Kaikki vastaajat ovat rakennusalan ammattilaisia. Pääosa vastaajista, noin 50/66, toimii Etelä-Suomessa. Venäjän toimijat ovat enimmäkseen urakoitsijoita. Tästä joukosta neljä ilmoitti suoraan vastanneensa venäläisen pääsuunnittelun näkökulmasta, mikä antaa hieman väärän kuvan vastauksista, koska pääsuunnittelijan rooli on Venäjällä merkittävämpi ja esim. myös pääsuunnittelupalkkio on huomattavasti korkeampi. Monet vastaajat toimivat teollisuusrakentamisen piirissä, mikä todennäköisesti myös vaikuttaa näkemykseen pääsuunnittelijasta.

Suodatin vastausraportit erikseen kolmelta ryhmältä: Suunnittelijoiden osalta, julkisella sektorilla toimivien ja viranomaisten osalta sekä niiden osalta, jotka olivat ilmoittaneet toimivansa Venäjällä.

Selvää näkemyseroa näiden ryhmien osalta ei ole löydettävissä, vaan mielipiteet vaihtelevat vastaajan tehtäväkuvasta riippumatta. Tietenkin pieniä painotuseroja on havaittavissa: Suunnittelijat näkevät pääsuunnittelijan mielellään suunnittelun johtajana, kun taas esim. urakoitsijat (joista pääosa toimii Venäjällä) katsovat pääsuunnittelijan tärkeimmäksi tehtäväksi viranomaisyhteistyöstä vastaamisen ja hankkeen kokonaisjohdon nähdään kuuluvan toisaalle.

Kysymykset on muotoiltu niin, että vastaajan on valittava annetuista vastauksista, väitteistä tai mielipiteistä määrätty määrä hänen mielipidettään vastaavia kohtia. Jokaisen aiheen perässä on lisäksi avoin sarake, johon vastaaja saattoi vapaasti kommentoida aihetta tai lisätä oman vastausvaihtoehdon.

Nämä vapaat kommentit ovatkin kaikkein kiinnostavin osa tuloksesta. Tiesin, että on todella vaikea ennakoida vastaajan näkemyksiä, toimenkuvaa, kokemusta jne. jolloin tietenkin vastausvalikoimasta jäi puuttumaan monta oleellista näkökantaa. Näitä täydennyksiä vastaajat kirjoittivat kiitettävästi kysymysten päätteeksi.

3 PÄÄSUUNNITTELIJAN MERKITYS HANKKEESSA

3.1 Johdanto aiheeseen

Rakennuttaja tai tilaaja ei voi Suomessa itse päättää, käyttääkö hän pääsuunnittelijaa vai ei: Maankäyttö- ja rakennuslain 120§ määrää, että *rakennuksen suunnittelussa on oltava suunnittelun kokonaisuudesta ja sen laadusta vastaava pätevä henkilö eli pääsuunnittelija*. Käytännössä pääsuunnittelijalle luetut tehtävät on jonkun pitänyt hoitaa aikaisemminkin, joten on ymmärrettävää, jos tilaaja on sitä mieltä, että pääsuunnittelijaa ei tarvita edelleenkään ja hän on hankkeessa vain ylimääräinen kulu.

Lain tarkoitus on pitää huolta kansalaisten laadukkaasta elinympäristöstä ja yhteisestä omaisuudesta. Toisaalta pääsuunnittelija on hankkeessa huolehtimassa rakennushankkeeseen ryhtyvän tavoitteiden täyttymisestä. Pääsuunnittelijan on laajasti ymmärrettävä eri osapuolten haluja ja ongelmia, tunnettava rakentamis- ja suunnitteluprosessin kulku ja osattava sovittaa kaikki ristiriitaiset tavoitteet toimivaksi ja määräystenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Tästä laajasta eri alojen ymmärtämisestä ja kokonaisuuksien hallitsemisesta täytyy olla tilaajalle etua.

Ensimmäisen kysymyksen (kyselyn sivu 5) tarkoitus oli kartoittaa etenkin kokeneempien tilaajien mielikuvaa siitä, onko heille uudesta erillisestä pääsuunnittelijasta tullut sellainen työväline, jota käytettäisiin muutenkin, kuin pakosta. Jos tilaaja näkee pääsuunnittelija-roolissa etuja, niin mitä ne ensi sijassa ovat?

Pääsuunnittelun merkitys vastaajalle täydentyi kyselyn sivulla 8, missä pyysin vastaajaa nimeämään hänen mielestään tärkeimmän pääsuunnittelutehtävän.

3.2 Miksi pääsuunnittelua kyselyn perusteella arvostetaan?

Ensimmäisen kysymyksen (kyselyn sivu 5/12) perusteella yleisin syy tilata pääsuunnittelua oli pääsuunnittelijan velvollisuus hoitaa hankkeen viranomaisyhteistyö. Samaa kannattivat Venäjällä toimivat vastaajat, mikä on selvääkin, koska Venäjällä viranomaisyhteyksien hoito on suuri ja haastava kokonaisuus.

Kysyttäessä lähes samaa asiaa, tärkeintä pääsuunnittelutehtävää, kysymyksessä neljä (kyselyn sivu 8/12), vastaajan toimenkuvasta riippumatta 80 % vastaajista valitsikin tärkeimmäksi suunnittelun johtamisen. Suunnittelijoiden sujuva yhteistyö on hankkeen etenemisen oleellinen tekijä ja siinä pääsuunnittelijalla on keskeinen rooli, jota osataan arvostaa. Ilman määrätietoista pääsuunnittelijaa ei suunnitteluryhmäkään voi tuottaa sovitussa aikataulussa tavoitteiden mukaista ja virheetöntä suunnitelma-aineistoa. Kitka suunnittelussa maksaa tilaajalle varmasti myös selvää rahaa.

Yksi vastaaja kiteyttää mielipiteensä näin:

”Mielestäni pääsuunnittelijan tärkein tehtävä on koordinoida ja pitää muut suunnittelijat kurissa kuten LVIS, rakenne, sisustus ym. niin että rakennuksesta muodostuu järkevä ja linjakas kokonaisuus”

Myös erikoissuunnittelijat arvostavat määrätietoista pääsuunnittelijaa, jonka ammattitaidon turvin suunnittelu etenee tehokkaasti tavoitteiden mukaisesti aikataulussa ja kustannusraameissa. Oli huojentavaa lukea, ettei yksikään suunnittelija katso voivansa olla huolettomampi, kun hankkeen pääsuunnittelija on mukana vastuunjaossa.

Sen sijaan kaksi suunnittelijaa ei katsonut tarvitsevänsä pääsuunnittelijaa mihinkään, koska kuitenkin vastaavat itse omista suunnitelmistaan ja hoitavat täten pääsuunnittelijan tehtävät itse.

Ensiarvoisen tärkeäksi syyksi käyttää pääsuunnittelijaa nähtiin hänen kykynsä hallita kokonaisuuksia ja seurata projektia ’ylhäältä’ tilaajan rinnalla. Rakennusprojekti

koostuu lukuisista eri osista ja yksityiskohdista, joita on tekemässä vaihteleva määrä suunnittelijoita, päättäjiä, rahoittajia, rakentajia, toimittajia jne. Jonkun on pystyttävä ymmärtämään näiden kaikkien osatekijöiden väliset suhteet ja näkemään kokonaisuuden läpi kirkkaana maaliin.

Tilaaaja näyttää kyselyn perusteella luottavan, että pääsuunnittelija ajaa hänen etujaan hankkeessa. Jos hankkeen alussa rakennuttaja ja pääsuunnittelija pystyvät luomaan selkeät yhteiset tavoitteet, pitäisi rakennuttajan voida luottaa pääsuunnittelijansa työhön. Samaa asiaa tukee tulos, että pääsuunnittelijan kriittisiäkin kannanottoja arvostetaan, vaikka ne eivät aina olisi edes tilaajansa mieleen. Eiköhän suunnittelijan ammattitaitoa kannata hyödyntää myös siihen, että hän tuo esiin näkökantoja, joita muut eivät näe tai näkevät ne eri tavalla?

Tilaaaja näyttää kyselyn tuloksen perusteella luottavan, että hyvällä pääsuunnittelulla on oleellinen vaikutus hankkeen kustannuksiin. Erään vastaajan kommentti kuului: *”Hyvä pääsuunnittelija pitää kustannukset kurissa”*. Vastaaja osui oikotietä asian ytimeen. Järkevä ja mutkaton suunnittelu ja rakentaminen säästävät kustannuksia ilman, että välttämättä tarvitsee tinkiä lopputuloksesta. Hyvä pääsuunnittelu tähtää tuohon.

3.3 Miksi en tarvitsisi pääsuunnittelijaa?

Vastausvaihtoehdoissa oli tietenkin myös vaihtoehtoja sen puolesta, että erillistä pääsuunnittelijaa ei haluttaisi lainkaan mukaan hankkeeseen, syystä tai toisesta.

Neljä vastaajaa ilmoitti käytännössä hoitavansa pääsuunnittelijatehtävät itse. En tosin tiedä, toimivatko he pääsuunnittelijoina itse virallisestikin vai katsovatko he, että pääsuunnittelija ei kuitenkaan hoida tehtäviään tai hänen työhönsä ei voi luottaa. Todennäköisesti jälkimmäinen arvio on oikea, koska hyvin monessa vapaassa kommentissa paljastuu vastaajien kokemus siitä, että pääsuunnittelija ei ole oikeasti hoitanut velvoitteitaan, osin tietämättömyyttäänkin.

”Turhauttavaa, koska usein pääsuunnittelijan tehtävät hoidetaan vain nimellisesti”

”Toimialallani rakennuttajatehtäviä hoitava koordinoi hankkeen.

Pääsuunnittelijan tehtävä on vain koordinoida asiat jollekin, joka ne hoitaa muutoinkin.”

Pääsuunnittelun arvostuksen ongelmana ovat hankkeet, joissa pääsuunnittelutehtävät edelleenkin hoitaa epäpätevä henkilö:

”Pääsuunnittelija pienissä hankkeissa on usein täysin tietämätön suunnittelusta, parhaiten toimii hankkeen suunnittelijan (ark, rkm) toimiminen pääsuunnittelijana.”

Olisi mielenkiintoista tietää, millaisesta tilanteesta vastaaja tässä puhuu.

Jos puhutaan pienistä hankkeista, niin RakMk A2:n mukaan omakotitalon

suunnittelukin pitäisi kuulua vähintään vaativuusluokkaan B, missä edellytetään

”vähintään teknillisen oppilaitoksen teknikon (rakennusmestarin) tai tätä

korkeamman tutkinnon, johon sisältyvät riittävät rakennussuunnittelua käsittelevät

opinnot ja on hankkinut riittävästi kokemusta rakennussuunnittelusta.” Ei tällaiset

edellytykset täyttävä henkilö voi ainakaan olla *täysin tietämätön suunnittelusta.*

Kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että pääsuunnittelupalvelut saatiin arkkitehdilta aiemminkin, mutta ilman erillistä palkkiota. Näinhän Haahtelakin asian näkee; kun pääsuunnittelu lisättiin arkkitehdin tehtäviin Talonrakennusalan kustannustiedossa 2000-luvun alussa, niin arkkitehtisuunnittelun hinta pysyi samana. Jos pääsuunnittelu toteutetaan lain tarkoittamalla tavalla, ei sitä kokonaisuutta ole varmastikaan kukaan osapuoli hoitanut ennen yksin. Se ei silti tarkoita sitä, etteivätkö projektit ole voineet hoitua hyvin aiemminkin. Uusi laki vaan pyrkii poistamaan suurimmat virheet ja epäonnistumiset sekä etsimään vastuukantajaa kokonaisuudelle.

4.1 Pääsuunnittelijan vastuu ja oikeudet lain valossa

Kuten kyselyn tuloksistakin huomaa, pääsuunnittelijan vastuut ja oikeudet ovat hyvin laaja ja epämääräinen käsite. Kyselyn vastaajat olivat laittaneet pääsuunnittelijan vastuualueeseen kuuluvaksi lähes kaikki kyselyssä tarjoamani asiat. Samoin pääsuunnittelijalle annettiin oikeuksia vaatia lähes kaikkia esittämiäni asioita (katso tarkemmin kysely liitteessä 1).

Vastuu, velvollisuudet ja oikeudet kulkevat mielestäni käsi kädessä. Laki korostaa rakennushankkeeseen ryhtyvän velvollisuutta, pääsuunnittelijaa apuna käyttäen, varmistaa hanketta varten, hankkeen vaativuus huomioon ottaen, riittävät edellytykset ja pätevät suunnittelijat. Näihin *riittäviin edellytyksiin* kuuluu myös pääsuunnitteluvastuun edellyttämä reklamointioikeus.

Jos näin tehdään, varmistetaan tilaajan ja pääsuunnittelijan yhtenevä käsitys tavoitteista ja luodaan samalla parhaat edellytykset pääsuunnittelijalle vastata omasta tehtäväosuudestaan tilaajankin etujen ajamisessa. Tämän seurauksena pääsuunnittelijalla olisi mielestäni oikeus vaatia kaikkea sitä, mitä tarvitaan vastuun kantamiseen tehtävästään. Mielestäni tämän lähtöasetelman selvittäminen kuuluisi pääsuunnittelijan perusvelvollisuuksiin; se on osa hänen velvollisuuttaan yhteiskuntaa kohtaan.

Jos hankkeessa päästään näin hyvään tilaaja-pääsuunnittelija-suhteeseen jo heti hankkeen alussa, on pääsuunnittelijalla mielestäni jopa velvollisuus myös käyttää oikeuksiaan vahvasti ja määrätietoisesti. Kyselyssäkin paljastui, että muut osapuolet odottavat pääsuunnittelijalta vankkaa otetta. Vahvasta pääsuunnittelijasta hyötyy niin tilaaja, suunnittelijat kuin työmaakin. Eräs vastaaja oivallisesti kiteyttää asian näin:

Pääsuunnittelijalla on ”oikeus vaatia että hanke organisoidaan ja toteutetaan siten että lopputulos täyttää turvallisuus- ja viranomaisvaatimukset.”

Lisäisin tuohon vielä tilaajan tavoitteet ja odotukset, mutta ehkä vastaaja olettaakin, että tilaaja pitää huolen omista vaatimuksistaan.

4.2 Pääsuunnittelijan vastuu suunnitelmista

MRL:n 120 pykälän mukaan pääsuunnittelija on vastuussa suunnitelmien kokonaisuudesta ja laadusta. Hänen on huolehdittava siitä, että rakentamista varten synnytetään tarpeellinen ja ristiriidaton, yksiselitteinen ja määräykset täyttävä materiaali, jonka avulla voidaan saavuttaa tilaajan tavoitteet ja odotukset täyttävä kokonaisuus.

Pääsuunnittelija ei vastaa jokaisesta erillisestä suunnitelmasta erikseen. Hänen vastuullaan on huolehtia, että suunnittelijoilla on tehtävänsä suorittamiseen riittävä ja oikea lähdeaineisto. Koska pääsuunnittelija ei voi tuntea kaikkia erikoisaloja, on laissa suunnittelijan vastuulle erikseen kirjattu velvollisuus huolehtia, että hänellä on käytössään kaikki tarvittavat lähtötiedot ja tarvittaessa pyytää pääsuunnittelijaa ne selvittämään.

Erikoissuunnittelijan vastuulla on myös oman alansa suunnitelmien tuottaminen ja alansa vastaava erityissuunnittelija on vastuussa juuri tuon alan suunnitelmien kokonaisuuden oikeellisuudesta.

Erään kyselyyn vastanneen kommentti asiasta:

”Pääsuunnittelija ei pysty vastaamaan asiakirjojen ristiriidattomuudesta, koska hän ei voi olla kaikkien alojen spesialisti, eli vastuu jää kuitenkin ao. suunnittelijalle oli sitten pääsuunnittelijaa tai ei.”

Pääsuunnittelijan vastuulla on suunnittelun johtaminen yhteiskunnan ja tilaajan haluamaan suuntaan, suunnitteluaikeista vastaaminen sekä hankkeen sisäinen tiedottaminen. Pääsuunnittelijan osuus suunnitelmista on käytännössä siis ennen kaikkea **tiedon välittämistä**, suunnittelijoiden, tilaajan, viranomaisten ym. suuntaan. Hän valvoo, huolehtii, varmistaa, osallistuu ja seuraa, mutta muut suunnittelijat tekevät ja tuottavat suunnitelmat. Pääsuunnittelutehtävä ei uskoakseni onnistu hyvin

ilman pitkäaikaista vastuullista toimimista projekteissa, mistä on jalostunut taito ennakoida ja nähdä asiat kokonaisvaltaisesti.

4.3 Vastuusta ja oikeuksista kyselyn vastausten valossa

Kyselyyn vastanneet henkilöt olivat määritelleet vastuun yleisesti ottaen hyvin. Vastuu näyttää heidän mielestään useimmiten keskittyvän suunnitelmien lainmukaisuuteen, sisältöön ja laatuun.

Erittäin merkittävänä nähtiin pääsuunnittelijan vastuu siitä, että suunnittelua viedään kohti tilaajan kanssa sovittuja tavoitteita, vaikka ne voivat poiketa pääsuunnittelijan omista näkemyksistä. Eli kuten joku vastaaja kirjoitti:

”Pääsuunnittelijan tulee sisäistää rakennuttajan tahtotila, oli se sitten hieno toimisto omalle henkilöstölle tai aivan muu business case, jolloin on aivan eri näkökohdat suunnittelulle. Tässä olen ollut havaitsevinani puutteita.”

Varmaan moni meistä arkkitehdeista tunnistaa tunteen, että mielellään haluaisi joka kerta olla suunnittelemassa sitä 'elämänsä rakennusta', hinnalla millä hyvänsä!

Harva kyselyn vastaaja sen sijaan näki, että pääsuunnittelija olisi vastuussa muiden suunnittelijoiden tekemisistä, heidän ajankäytöstään tai ryhmän hyvästä hengestä. Minusta nämäkin asiat tavallaan kuuluvat pääsuunnittelijan tehtäviin, koska ne vaikuttavat suunnittelun lopputulokseen.

Pääsuunnittelijalta olisi helpompi vaatia vastuuta suunnitteluryhmän yhteispelistä ja hyvästä hengestä, jos pääsuunnittelija voisi vaikuttaa muiden suunnittelijoiden valintaan. Kokenut pääsuunnittelija on ehtinyt toimia hyvin monenlaisissa suunnitteluryhmissä ja osaa ehdottaa tilaajan kannalta parasta mahdollista kokoonpanoa. Ellei tilaajalla ole valmiiksi jotain luottosuunnittelijaa, kuvittelisin, että panostamalla suunnitteluryhmän yhteistyöhön, hanke luistaa kaikin puolin kitkattomammin. Vaikkei yksittäinen suunnittelutarjous olisikaan se halvin, rahaa säästyy takuulla jatkossa.

Moni (noin puolet vastaajista) oli vastannut pääsuunnittelijan olevan vastuussa myös kustannusraamissa pysymisestä. Jätin kyselyssä täsmentämättä, mistä kustannuksista puhutaan, jotta syntyisi keskustelua. Harva puuttui asiaan, joten oletan, että vastaajat tarkoittavat kustannusten ymmärtämistä suuruusluokan kannalta oikein. Pääsuunnittelijan tulisi ymmärtää ratkaisujen kustannusvaikutukset ja pystyä ohjaamaan kokonaisuutta budjetin mukaan. Kustannustietoudessa on kyllä ainakin arkkitehdille selvä lisäkoulutuksen paikka!

Kysymykseni kuului:

Mitä ongelmia olet kokenut hankkeessa pääsuunnitteluun liittyen?

Arvioi ongelmien yleisyys asteikolla 1-5:

(1= tässä on usein ongelmaa, 5= tässä ei juuri koskaan ongelmia)

Rakennushankkeen osapuolilla on varmasti kovin erilaisia odotuksia pääsuunnitteluun liittyen. Tällä kysymyksellä halusin valottaa, millä pääsuunnittelun osa-alueella koetaan olevan suurimmat ongelmat.

Monissa vastausvaihtoehdoissa äänet jakaantuivat hyvin tasaisesti puolesta ja vastaan. Vastauksina tarjotuissa ongelmissa oli vain muutama, joiden kohdalla löytyi selkeitä näkemyksiä johonkin äärisuuntaan.

Epäonnistumiset

Kyselyn vastausten perusteella Suomessa pääsuunnittelija mielellään pakoilee vastuutaan tai ei ole tietoinen kaikista velvoitteistaan. Kommentteja tähän liittyen tuli valitettavan useita:

”Suomessa pääsuunnittelija ei minun urani aikana koskaan ole ottanut kokonaisvastuuta urakasta rakennuttajan luottohenkilönä, joka olisi kaikkein tärkeintä.”

tai:

”Pääsuunnittelija ei yleensä ottaen sisäistä vastuutaan, lähinnä suunnitelmien yhteensovittamisessa ja suunnitteluryhmän vetäjänä, jonka tehtävänä on todella johtaa ja koordinoida suunnittelua. Paha kyllä; joskus tulee mieleen, että itse arkkitehdit tuntevat olevansa vain paperilla oleva välttämättömyys.”

Useat vastaajat kommentoivat pääsuunnittelijan tietämättömyyttä tehtävistään ja vastuustaan:

”Ajatus pääsuunnittelijasta on hyvä ja parhaimmillaan toimiva. Valitettavan usein pääsuunnittelija ei kuitenkaan miellä tehtäväänsä vaan pääsuunnittelu on vain lisä tehtäväluettelossa ja pahimmillaan yksi uusi veloituseruste. Ongelma ei yksin suunnittelijapuolella vaan yhtälailla tilaajilla ja urakoitsijoilla oppimista pääsuunnittelijan hyödyntämisessä.”

”Pääsuunnittelun tehtävien hoitaminen jää yleensä arkkitehdilta tekemättä ainakin osittain. Oma-aloitteisesti tätä tehtävää aktiivisesti hoitavia arkkitehteja on harvassa, joitain kyllä, ja SAFA- ja rakennusarkkitehtien välillä ei eroa ole.”

Olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin ja selvittää, mikä näiden päätelmien taustalla oikeasti on? Eivätkö pääsuunnittelijana toimivat henkilöt muka oikeasti tunne toimenkuvaansa vai eikö tehtävän suorittamiseen ole varattu tarpeeksi resursseja?

Yksittäinen asia, jossa pääsuunnittelijoilla on paljon parantamisen varaa, on tiedon välittäminen hankkeessa. Tämä näkemys tulee selvimmin esille suunnittelijoiden ja rakennuttajien vastauksista eli on ilmeisesti suunnitteluvaiheen ongelma. Seuraavaksi eniten ongelmia on tuottanut suunnitelmien yhteensovittaminen; liekö sekin osittain oire edellisestä tiedonkulun ongelmasta.

Pääsuunnittelija ja arkkitehti menevät usein vastauksissa sekaisin; lieneekö liian itsestään selvää, että arkkitehti on se pääsuunnittelija. Huomautus on varmasti silti aiheellinen, arkkitehtina toimivan pääsuunnittelija on aktiivisesti tiedostettava ne työt, jotka tulee tehdä pääsuunnittelijan nimissä ja erottaa ne arkkitehdin työstä.

Yksi kyselyn kommentti:

”Suunnitelmien ristiriidattomuuden vertailua ei pääsuunnittelija yleensä koskaan tee. Mielestäni pääsuunnittelijan tulisi korostaa jotenkin niitä hetkiä ja toimenpiteitä joilla hän hoitaa pääsuunnittelutehtäväänsä, tällöin ne huomattaisiin ja ne tulisi myös tehtyä. Suunnittelukokouksiin ja työmaakokouksiin erilliset asiakohdat pääsuunnittelijan asioille, erillään arkkitehdin asioista.”

Onnistumiset

Kaikkien vastausten perusteella parhaiten pääsuunnittelija on onnistunut luottamuksen luomisessa sekä suunnitteluryhmän että tilaajan suuntaan – kaikesta huolimatta.

Pääsuunnittelijan tehtäviä arvotettaessa kysymyksessä 1 tärkeimmäksi nimettiin suunnittelun ja hankkeen johtaminen. Jos parhaiten on onnistuttu luottamuksen luomisessa tilaajan ja suunnittelijoiden suuntaan, niin mielestäni voidaan vetää johtopäätös, että pääsuunnittelun laatuun ollaan keskimäärin tyytyväisiä. Kysyntä ja tarjonta kohtaavat.

Venäjällä toimijoilta saatiin erilainen vastaus siitä, mikä on onnistunut parhaiten: Virallinen pääsuunnittelija myös tekee hänelle kuuluvat tehtävät eikä delegoi niitä muille yhtä paljon, kuin Suomessa. Venäjällä pääsuunnittelijan rooli ja palkkiotkin ovat aivan eri luokkaa, kuin meillä, joten näitä kahta toimenkuvaa ei pitäisi verrata toisiinsa suoraan. Mutta tietenkin sovitut työt tulee suorittaa ja niistä tulee vaatia ja saada vastaava korvaus.

7 PÄÄSUUNNITTELUN HINTA

7.1 Johdanto kysymykseen

Kun kyselyn vastaaja on kyselyssä tähän kohtaan tultaessa pohtinut pääsuunnittelun tehtäviä sekä vastuu- ja oikeuskysymyksiä, halusin vastaajan vielä punnitsevan antamansa arvostuksen hintaa rahassa.

Jos vastaaja ei katsonut tarvitsevana pääsuunnittelijaa muuhun kuin esimerkiksi rakennuslupahakemusta varten, hän on tuskin halukas maksamaan pääsuunnittelupalvelusta niin paljon, kuin siitä pyydetään.

Kun pääsuunnittelijana yleensä toimii suunnitteluun muutenkin osallistuva henkilö, on hankalaa erottaa työstä pääsuunnittelun osuus. Jos (kun) hankkeen jossain suunnitteluvaiheessa tulee kiire, niin kummasta tehtävästä suunnittelija tinkii? Onko riski tinkiä siitä, mistä ei jää selkeää dokumenttia?

7.2 Vastaajien mielipiteet hinnasta

Vastauksen alustukseksi kirjoitin, että *Haahtelan mukaan suunnittelun osuus hieman merkittävämmässä rakennushankkeessa on noin 8% rakennuskustannuksista. Jos oletettaisiin, että pääsuunnittelun osuus tuosta palkkiosta olisi 1/10, niin mitä mieltä vastaaja tästä olisi.*

Hinnan määrittämistä ei tuolla tavalla yleisesti voikaan tehdä, mutta ainakin onnistuin saamaan vastaajat kommentoimaan aihetta. Vastaajista monet toimivat teollisuus- tai esim. logistiikkarakentamisen alueella, missä suunnittelun hinta on varmaankin yleensä pienempi, kuin 8%. Hinnan määrittämiseen tarvitaan siis muitakin kriteerejä, kuin hankkeen kustannukset. Pääsuunnittelutyön arvo riippuu monista tekijöistä, joista tässä muutama hyvä näkemys:

”Ei yksiselitteistä, oikeaa hintaa, pääsuunnittelijan(kin) ansaittava palkkionsa projektiin tuomallaan lisäarvolla”

”Suunnittelupalkkio ei saisi määräytyä kustannusten vaan työn vaativuuden mukaan.”

”Hinnalla ei ole suurta merkitystä jos asiat hoituvat kunnolla, koska jos syntyy ongelmia niin ne maksavat yleensä huomattavasti enemmän.”

Enemmistö vastaajista oli selkeästi sitä mieltä, että pääsuunnittelun hinta on yleisesti ottaen kohdallaan.

Mitä tarkoittaa *kohdallaan*? Ymmärtääkseni maksettua korvausta vastaan on saatu odotettu työpanos. Olemmeko onnistuneet pääsuunnittelussa, jolloin saamme siitä hyvän korvauksen vai eikö tilaaja ole odottanutkaan ihmeitä ja katsoo vaatimattoman maksun riittävän vastaamaan palvelua? Tilaaja osaa ennakoida, mitä tilaa ja osaa määrittää sille hinnan?

Toiseksi yleisin mielipide oli, että hinnalla ei olisi mitään merkitystä, kunhan hanke muuten sujuisi ongelmitta.

”Hinta on yksi elementti ja kokonaiskustannukset eli elinkaari kustannukset tärkeimmät + aikataulun pitävyys”

12 vastaajan mielestä pääsuunnittelun hinta on liian korkea suhteessa tehtyyn työhön, tuotettuun aineistoon (pääsuunnittelija vain valvoo ja johtaa, eikä tuota mitään konkreettista) ja hankkeissa silti esiintyviin ongelmiin.

”8% hankkeen rakennuskustannuksista on melkoisen korkealle hinattu arvio. Pääsuunnittelijan työ on mielestäni arkkitehdin tehtävä ja osa hänen palkkiotaan, sama siis, minkä verran palkkiosta arkkitehti mielestään osoittaa pääsuunnittelijana toimimiseen.”

Toivottavasti vastaaja ymmärsi, että tuo 8% osuus jaetaan koko suunnitteluryhmän kesken ja pääsuunnittelun osuus oli alustukseni mukaan vain 0,8 % rakennuskustannuksista.

Kaikista erilaisista vastauksista ja kommenteista huolimatta kokonaisuudesta saattoi löytää yhden yhteisen tekijän: Pääsuunnittelu herättää tunteita ja kiinnostaa. Pääsuunnittelu koetaan tärkeänä asiana, vaikka sen toteutumiseen ei oltaisikaan oltu tyytyväisiä.

Taitavalle pääsuunnittelijalle ollaan valmiita antamaan laaja toimivalta. Hyvän pääsuunnittelun avaimet löytyvät paitsi laajasta ammatillisesta osaamisesta, ennen kaikkea tiedonkulun ja yhteydenpidon varmistamisesta. Meillä on ehkä totuttu siihen, että kukin suunnittelija valmistaa oman suunnitelmansa teknisesti hyvin, mutta kommunikointi koko hankkeen läpi ei toimi.

Monesta vastauksesta saattoi lukea, että aitoa ja hyvää pääsuunnittelijaa ei ole edes saatavilla tai löydetty, vaikka sellaista kaivattaisiinkin. Tämän asian korjaamiseksi alan koulutusta ja tiedottamista tarvitaan vielä paljon. Kun tilaajilta ja rakennuttajilta näköjään löytyy arvostusta pääsuunnittelua kohtaan ja halukkuutta maksaa hyvää työstä ja arkkitehdit nähdään parhaina tarjolla olevana toteuttajana, niin kannattaahan tuo työ ottaa vastaan, hoitaa se huolellisesti lain tarkoittamalla tavalla ja laskuttaa siitä työn vaativuuden ja vastuun mukaisesti. Mutta niin kauan, kuin pääsuunnittelu hoidetaan ”vasemmalla” kädellä päätyön ohessa muodollisesti, on tilaajan kriittisyys oikeutettua.

Paitsi itse tuleville pääsuunnittelijoille lisää koulutusta tarvitaan myös kaikille muille alalla työskenteleville, jotta he osaavat tilata pääsuunnittelijalta tarjolla olevaa palvelua ja osallistua keskusteluun pääsuunnittelun kehittämisestä. Tietoa tarvitaan, jotta tilaajat osaavat vaatia laissa määritettyjä tehtäviä ja korvata tehty työ.

”Pääsuunnittelijan roolin selkeyttäminen ja työn todellinen arvostaminen lisäisi rakennushankkeiden suunnittelun laatua olennaisesti (jo alusta alkaen). Suunnittelu parantaa rakentamisen laatua.”

10 LIITTEET

LIITE 1: Kysely

LIITE 2: Vastausraportti

KYSELY

Sivu 1 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

1) Mikä on asemanne pääsuunnittelu(palvelu)n käyttäjänä?

*

Valitse yksi vaihtoehto.

- ☐ Pääsuunnittelupalvelun tilaaja yhden kerran kokemuksella, ns. kertarakennuttaja
- ☐ Pääsuunnittelupalvelun tilaaja yrityksen edustajana rakennuttajatehtävissä
- ☐ Pääsuunnittelupalvelun tilaaja rakennuttajakonsulttina
- ☐ Pääsuunnittelupalvelun tilaaja urakoitsijana
- ☐ Pääsuunnittelupalvelun tilaaja julkisella sektorilla
- ☐ Suunnitteluryhmän jäsen, erikoissuunnittelija/ konsultti
- ☐ Pääsuunnittelupalvelun tilaaja muu, kuka? |

[Seuraava -->](#)

Sivu 2 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

2) Montako kertaa olet pääsuunnittelua tilannut

*

- ☐ En kertaakaan, olen esim. suunnitteluryhmän jäsen
- ☐ Yhden kerran
- ☐ 2-10 kertaa
- ☐ yli 10 kertaa

<-- Edellinen

Seuraava -->

Sivu 3 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

3) Yritykseni toimii/ toimin

*

- ☐ Suomessa pääkaupunkiseudulla
- ☐ Etelä-Suomessa muualla, kuin pääkaupunkiseudulla
- ☐ Keski-Suomessa
- ☐ Pohjois-Suomessa
- ☐ Venäjällä
- ☐ Muualla Euroopassa
- ☐ Muualla, kuin edellä mainituilla alueilla

<-- Edellinen

Seuraava -->

Sivu 4 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

4) Onko hankkeissa, joissa olet ollut mukana, toiminut pääsuunnittelijana joku muu kuin rakennussuunnittelija (arkkitehti)?

*

- ☐ Ei ole koskaan _____
- ☐ Kyllä (mikä taho?) _____

<-- Edellinen

Seuraava -->

Sivu 5 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

5) Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että "rakennuksen suunnittelussa tulee olla pääsuunnittelija".
*

HUOMAA, ETTÄ HAEN PUHTAASTI SINUN OMIA MIELIPITEITÄSI, EN OIKEITA TAI VÄÄRIÄ VASTAUKSIA!

Onko mielestäsi muitakin syitä tilata pääsuunnittelua kuin pakko? Mitä syitä?

Ellet ole tilaaja, niin onko rakennushankkeessa mielestäsi hyvä muutenkin olla pääsuunnittelija?

Valitse listasta **3** sinun mielipidettäsi parhaiten kuvaavaa vastausta

- ☐ Kyllä, koska on hyödyllistä että joku muu(kin) omaa kokonaiskuvan hankkeesta ja pitelee lankoja käsissään. Pääsuunnittelija on mainio yhteistyökumppani.
- ☐ Kyllä, koska hyvä pääsuunnittelija huolehtii koko hankkeen ajan, että tilaajan asettamat tavoitteet tulee täytettyä
- ☐ Kyllä, koska pääsuunnittelija valvoo suunnitteluryhmän työtä ja tuo hankkeeseen lisätehoa.
- ☐ Kyllä, koska vastuuta jakamalla voi olla itse huolettomampi.
- ☐ Kyllä, koska pääsuunnittelija hoitaa merkittävän osan viranomaisyhteistyöstä puhumalla samaa suunnittelu- ja viranomaiskieltä.
- ☐ Kyllä, koska pääsuunnittelija tarkastelee hanketta kriittisesti ja uskaltaa tuoda esiin ammatilliset mielipiteensä.
- ☐ Tilaisin kyllä pääsuunnittelijapalvelua muutenkin kuin pakosta, jos vain löytäisin itselleni sopivan "luottopääsuunnittelijan"
- ☐ En, koska käytännössä hoidan pääsuunnittelutehtävät itse.
- ☐ Pääsuunnittelijaa ei tarvita, koska jokainen hankkeen osapuoli kantaa vastuunsa itse.
- ☐ En käyttäisi lainkaan pääsuunnittelijaa, ellei laki siihen velvoitaisi. Aiemmin samat tehtävät hoituivat edullisemmin arkkitehtipalkkioon kuuluvana.
- ☐ Jokin muu syy, miksi tilaisit/ arvostat/ et arvosta pääsuunnittelua _____

[<-- Edellinen](#)[Seuraava -->](#)

Sivu 6 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

6) Mistä pääsuunnittelija on mielestäsi vastuussa rakennushankkeessa?

*

- ☐ Suunnitteluajataulussa pysymisestä
- ☐ Kustannusraamissa pysymisestä
- ☐ Lähtötietojen riittävydestä ja oikeellisuudesta
- ☐ Siitä, mitä suunnitelmia ylipäänsä tuotetaan
- ☐ Siitä, että muut suunnittelijat eivät haaskaa aikaansa turhaan työhön
- ☐ Siitä, että erikoissuunnittelijoille on varattu riittävät resurssit työstään suoriutumiseen
- ☐ Siitä, että kukin suunnittelija tietää vastualueidensa rajat
- ☐ Suunnitelmien teknisestä virheettömyydestä
- ☐ Suunnitelmien lain- ja määräystenmukaisuudesta
- ☐ Suunnitelmien keskinäisestä ristiriidattomuudesta
- ☐ Tiedottamisesta tilaajan, viranomaisten ja muiden suunnittelijoiden suuntaan
- ☐ Suunnitteluratkaisujen turvallisuudesta
- ☐ Työmaan turvallisuudesta
- ☐ Suunnittelutiimin hyvästä yhteishengestä
- ☐ Viranomaiskatselmusten järjestämisestä
- ☐ Tilaajan asettamien tavoitteiden täyttymisestä
- ☐ Muuta vastuu-aiheesta mieleen tullutta

<-- Edellinen

Seuraava -->

Sivu 7 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

7) Mihin mielestäsi pääsuunnittelijalla on hankkeessa oikeus? *

- ☐ Oikeus vaatia suunnittelijoille lisäresursseja työnsä hoitamiseen
- ☐ Oikeus osallistua suunnitteluryhmän valitsemiseen
- ☐ Oikeus vaatia muutoksia suunnitteluryhmän kokoonpanoon
- ☐ Oikeus vaatia rakentamisen pysäyttämistä
- ☐ Oikeus tarkistaa suunnittelijoiden pätevyys
- ☐ Oikeus vaatia suunnitteluun erikoisosaamista
- ☐ Oikeus esittää tilaajan kanssa eriäviä mielipiteitä
- ☐ Oikeus kyseenalaistaa annettu lähtöaineisto suunniteltua varten
- ☐ Oikeus vaatia muutos hankkeen aikatauluun
- ☐ Oikeus vaatia muutos hankkeen budjetointiin
- ☐ Oikeus purkaa suunnittelusopimuksensa, mikäli edellytykset sen asialliseen hoitamiseen ovat kadonneet
- ☐ Muuta oikeus-aiheesta mieleen tullutta |

<-- Edellinen

Seuraava -->

Sivu 8 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

8)

Pääsuunnittelijan tärkein rooli (tehtävä) rakennushankkeessa sinun näkökulmastasi

*

- ☐ Rakennuttajan luottamushenkilö, joka valvoo, että sovitut tavoitteet täytetään
- ☐ Suunnitteluryhmän johtaja, koordinaattori ja valvoja
- ☐ Suunnitelmien "allekirjoittaja", joka vastaa suunnitelmien virheettömyydestä ja riittävyyydestä
- ☐ Viranomaisten luottohenkilö suunnittelussa ja toteutuksessa
- ☐ Rakennuttajakonsultin "aisapari"
- ☐ Suunnitelmien turvallisuusvastaava
- ☐ Hankkeen koordinaattori ja joka vastaa siitä, että oikea tieto kulkee oikeaan aikaan ja oikeaan paikkaan

<-- Edellinen

Seuraava -->

Sivu 9 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

9) Mitä ongelmia olet kokenut hankkeessa pääsuunnitteluun liittyen? *

Arvioi ongelmien yleisyys asteikolla 1-5:

(1= tässä on usein ongelmaa, 5= tässä ei juuri koskaan ongelmia)

	1	2	3	4	5
Suunnitelmien yhteensovittamisen ei ole onnistunut ja työmaa kärsii *	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedonkulku eri osapuolten välillä on takkuillut *	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisasioiden hoito on ollut kehoa *	☐	☐	☐	☐	☐
Pääsuunnittelija ei ole nauttinut suunnitteluryhmän arvostusta *	☐	☐	☐	☐	☐
Suunnitteluajataulu on pettänyt pahasti *	☐	☐	☐	☐	☐
Tilaajan luottamus pääsuunnittelijaan on kärsinyt *	☐	☐	☐	☐	☐
Virallinen pääsuunnittelija on esiintynyt vain nimenä paperilla ja käytännössä pääsuunnittelutyöt on tehnyt joku muu *	☐	☐	☐	☐	☐

[<-- Edellinen](#)[Seuraava -->](#)

Sivu 10 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

10) Pohdi pääsuunnittelun hintaa

*

Haahtelan kustannustiedon mukaan hieman merkittävämmän rakennuksen suunnittelukustannusten osuus rakennuskustannuksista on ~ 8 %.

Oletetaan, että pääsuunnittelupalkkion osuus koko suunnittelupalkkiosta olisi 1/10.

Olisiko tämä mielestäsi...

- ☐ Turhan kallista ajatellen, että pääsuunnittelija ei tuota mitään suunnitelmia tms. konkreettista
- ☐ Turhan kallista huomioiden, miten paljon suunnittelussa kuitenkin on puutteita ja virheitä
- ☐ Turhan kallista ajatellen, että ennen samat tehtävät sisältyivät arkkitehdin palkkioon
- ☐ Turhan halpaa ottaen huomioon pääsuunnittelun laajan vastuun
- ☐ Turhan halpaa; suunnittelijat eivät perinteisesti osaa arvottaa työntänsä kyllin korkealle
- ☐ Hinta on mielestäni kohdallaan
- ☐ Hinnalla ei olisi mitään merkitystä, kunhan hanke sujuisi ongelmitta
- ☐ Muu mielipide, mikä? _____

<-- Edellinen

Seuraava -->

Sivu 11 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

11) Kirjoita vapaasti mitä tahansa kyselyn aihepiiriin liittyvää mielipidettä tähän kohtaan, kiitos!

*

[<-- Edellinen](#)[Seuraava -->](#)

Sivu 12 / 12

Mitä ajattelet pääsuunnittelusta?

12) Perustuvatko vastaksesi

*

- ☐ Pitkäaikaiseen kokemukseen rakennusallalla toimimiseen
- ☐ Tiedon aktiiviseen hankkimiseen aiheesta esim. alan koulutuksessa
- ☐ Lähinnä "mutu"-tuntumaan; vastasin parhaan ymmärtämykseni mukaan

KIITOS AJASTASI JA HYVÄÄ KESÄÄ!

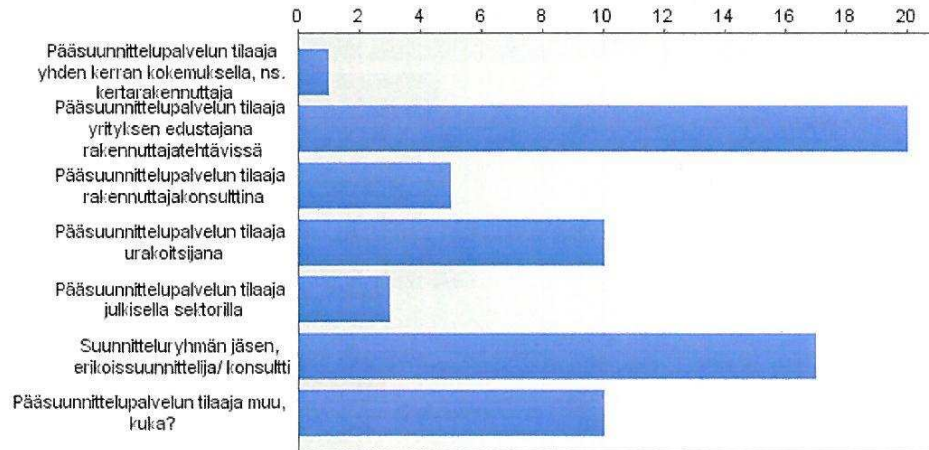
[<-- Edellinen](#)[Lähetä](#)

KYSELYN TULOS, VASTAUKSET

Mitä aiattelet pääsuunnittelusta?

1. Mikä on asemanne pääsuunnittelu(palvelu)n käyttäjänä?

Vastaaerien määrä: 66

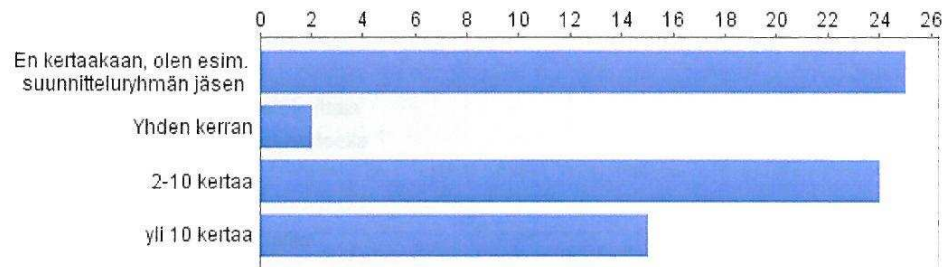

Avoimet vastaukset: Pääsuunnittelupalvelun tilaaja muu, kuka?

- Kollegani
- Alisuunnittelun tilaajana
- tiloien käyttäjiä ja vuokraajia
- kunnan rakennusvalvontaviranomisen, ei siis tilaaja
- Rakennuslupakäsittelijä
- pääsuunnittelijan kelpoisuuden tarkastaminen suunnittelutehtävään sopivaksi
- rakennusvalvonta, ei tilaajana
- ei tilaaja, viranomaisen rakennusvalvonta
- valvoja viranomaisen

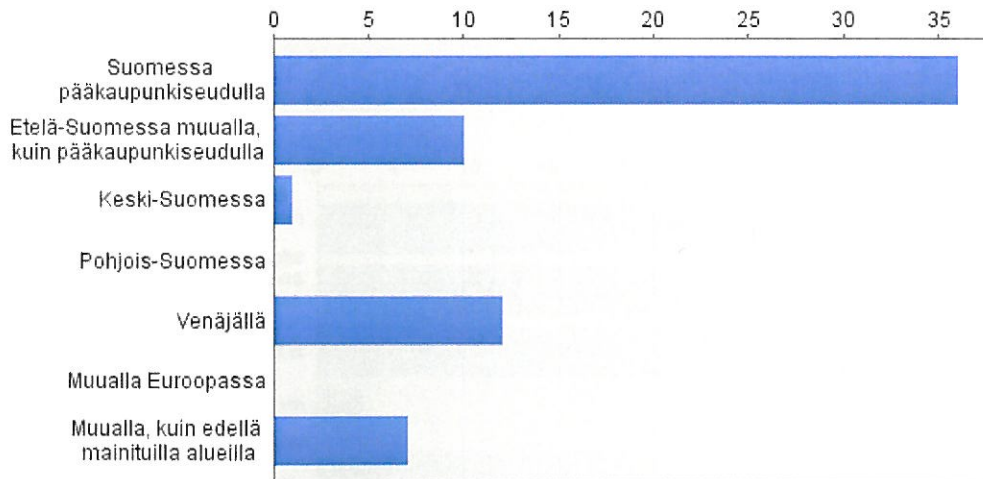
2. Montako kertaa olet pääsuunnittelua tilannut

Vastaaerien määrä: 66

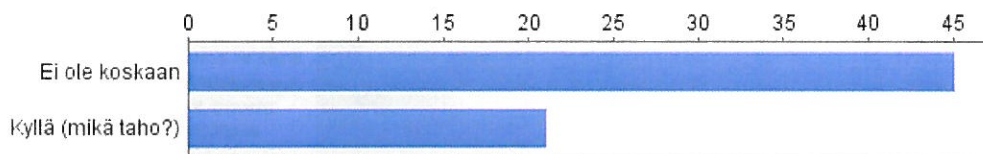
3. Yritykseni toimii/ toimin

Vastaajien määrä: 66

4. Onko hankkeissa, joissa olet ollut mukana, toiminut pääsuunnittelijana ioku muu kuin rakennussuunnittelijana (arkkitehti)?

Vastaajien määrä: 66

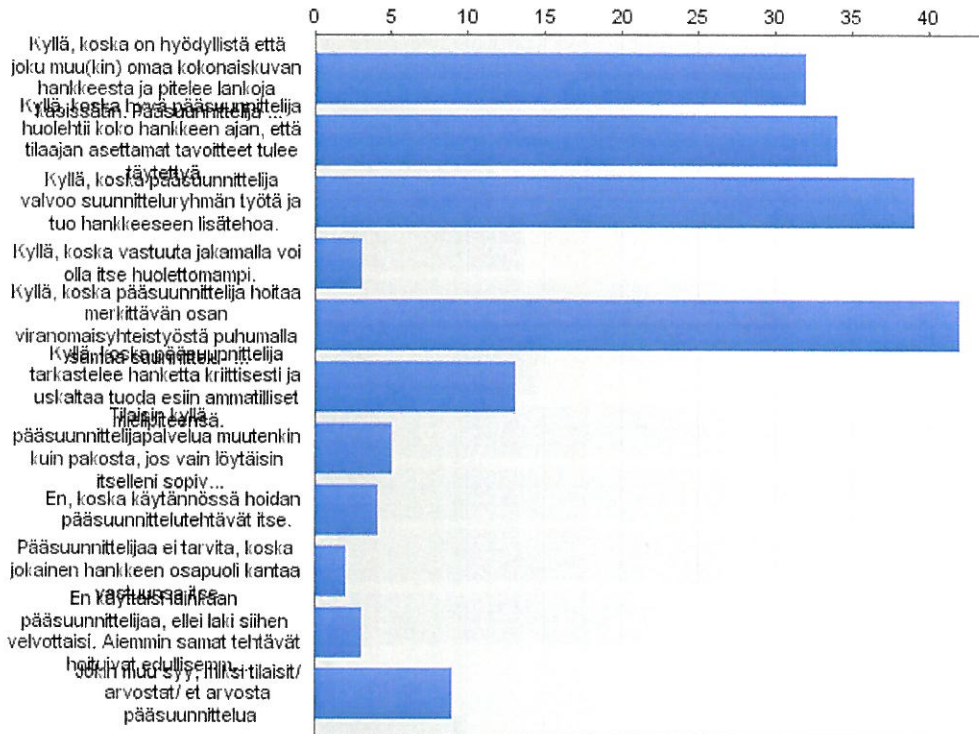
Avoimet vastaukset: Kyllä (mikä taho?)

- Urakoitsijan edustaja tai konsultti (Venäjä)
- rakennesuunnittelija
- rakennesuunnittelija
- Useita eri tahoja
- Finnmap
- Sähkösuunnittelija
- Prosessisuunnittelija, laitetoimittaja
- Urakoitsija lisenssinsä perusteella
- tilaajan edustaja
- prosessi suunnittelija
- Prosessi/tehdassuunnittelija
- rakennesuunnittelija
- Erikoiskohteet, sillat
- erikoissuunnittelija
- Rakennustaainsinööri
- rkm. insinööri, RA
- rkm. ri. di
- rakennusmestari, rakennusinsinööri, insinööri AMK
- rakennesuunnittelija

- Pääurakoitsijan suunnittelupäällikkö

5. Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että "rakennuksen suunnittelussa tulee olla pääsuunnittelijaa".

Vastauksen määrä: 66

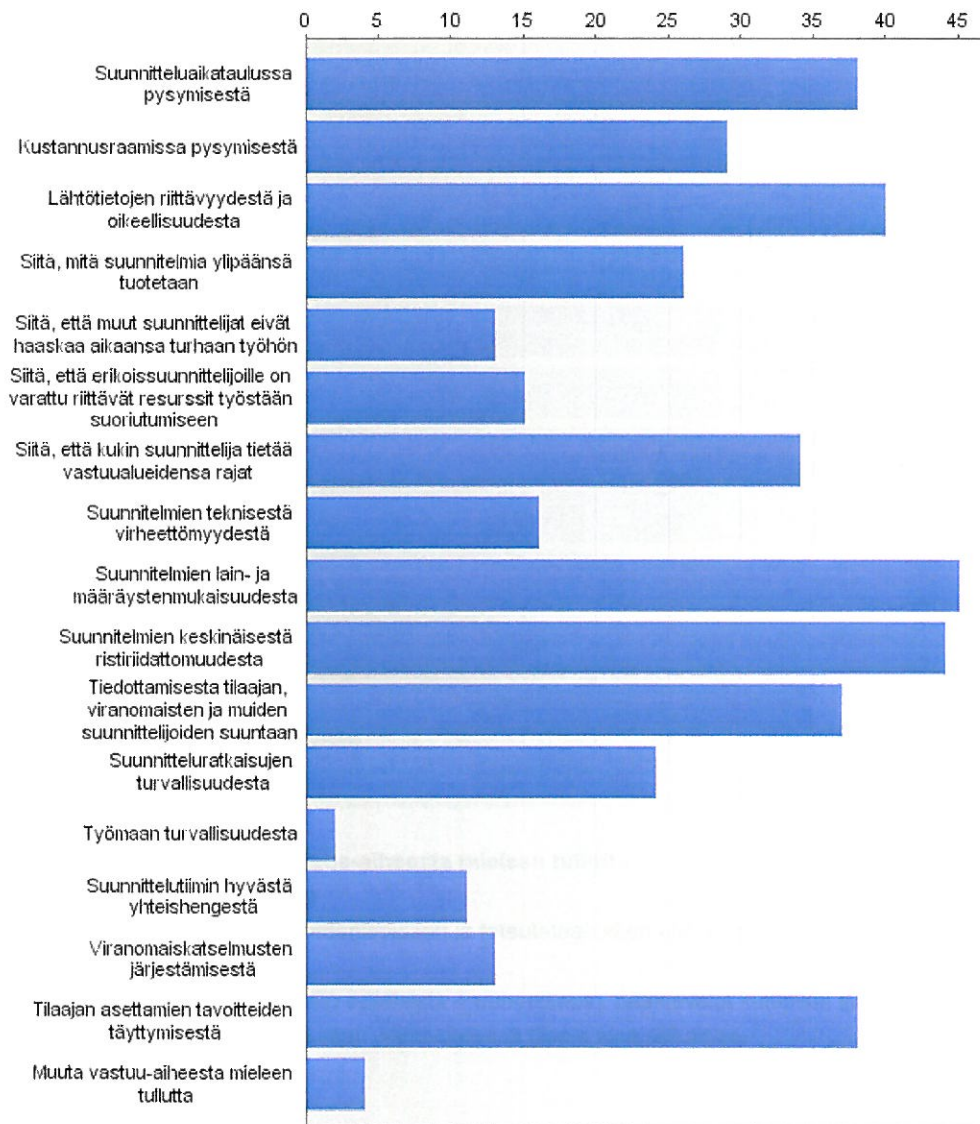

Avoimet vastaukset: Jokin muu svv. miksi tilaisit/ arvostat/ et arvosta pääsuunnittelua

- Kyllä, jos pääsuunnittelijaa aidosti hoitaa tehtävänsä. eikä lopulta itse tarvitse niitä tehdä
- Toimeksiantajan määräys
- koordinoi muiden suunnittelua
- hyvä pääsuunnittelijaa pitää kustannukset kurissa
- toimialallani rakennuttajatehtäviä hoitava koordinoi hankkeen. Pääsuunnittelijan tehtävä on vain koordinoida asiat ollekin, ioka ne hoitaa muutoinkin.
- laissa on kerrottu suunnittelijan tehtävät. ne pitää hoitaa ammattilaisen toimesta
- turhauttavaa. koska usein pääsuunnittelijan tehtävät hoidetaan vain nimellisesti
- pääsuunnittelijaa pienissä hankkeissa on usein täysin tietämätön suunnittelusta. parhaiten toimii hankkeen suunnittelijan (ark. rkm) toimiminen pääsuunnittelijana
- Jos pääsuunnittelijaa pystyy varmistamaan, että suunniteltava rakennus täyttää viranomaisvaatimukset ja muut turvallisuus-, toiminnallisuus- ja käytettävyyksivaatimukset

6. Mistä pääsuunnitteliia on mielestäsi vastuussa rakennushankkeessa?

Vastaaalien määrä: 66

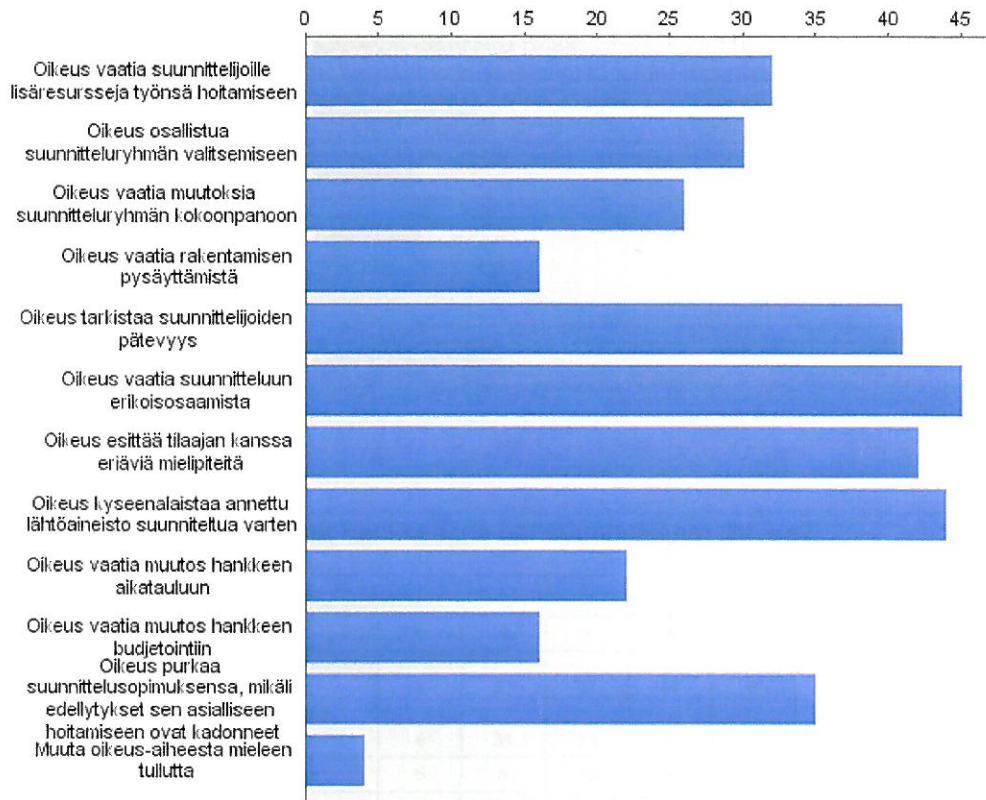

Avoimet vastaukset: Muuta vastuu-aiheesta mieleen tullutta

- Suunnitelmat voidaan toteuttaa annetussa kustannusraamissa (suuruusluokkavmmärrvs)
- Pääsuunnittelijaa ei pysty vastaamaan asiakirjojen ristiriidattomuudesta. koska hän ei voi olla kaikkien alojen spesialisti. eli vastuu iää kuitenkin ao suunnittelijalle oli sitten pääsuunnittelijaa tai ei.
- suunnittelunaikataulusta
- tästähän ei kukaan halua maksaa

7. Mihin mielestäsi pääsuunnitteliolla on hankkeessa oikeus?

Vastaaalien määrä: 66

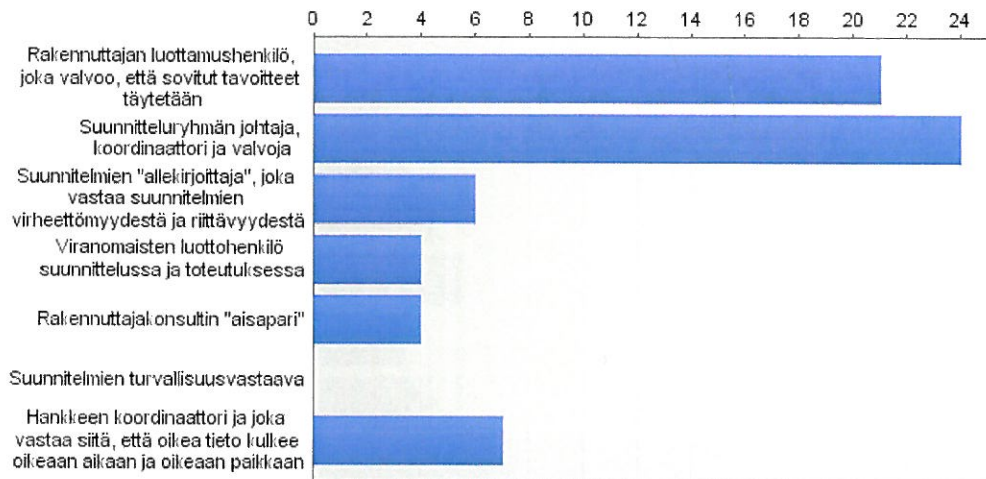

Avoimet vastaukset: Muuta oikeus-aiheesta mieleen tullutta

- oikeus sana on väärä sana
- Oikeus vaatia että hanke organisoidaan ja toteutetaan siten että lopputulos täyttää turvallisuus- ja viranomaisvaatimukset.
- Periaatteessa oikeus kaikkiin edellisistä (=puheoikeus). päätösvalta kuitenkin tilaajalla
- Aina on oikeus vaatia mitä vaan. viimekädessä tilaaja aina ratkaisee.

8. Pääsuunnittelijan tärkein rooli (tehtävä) rakennushankkeessa sinun näkökulmastasi

Vastaaalien määrä: 66

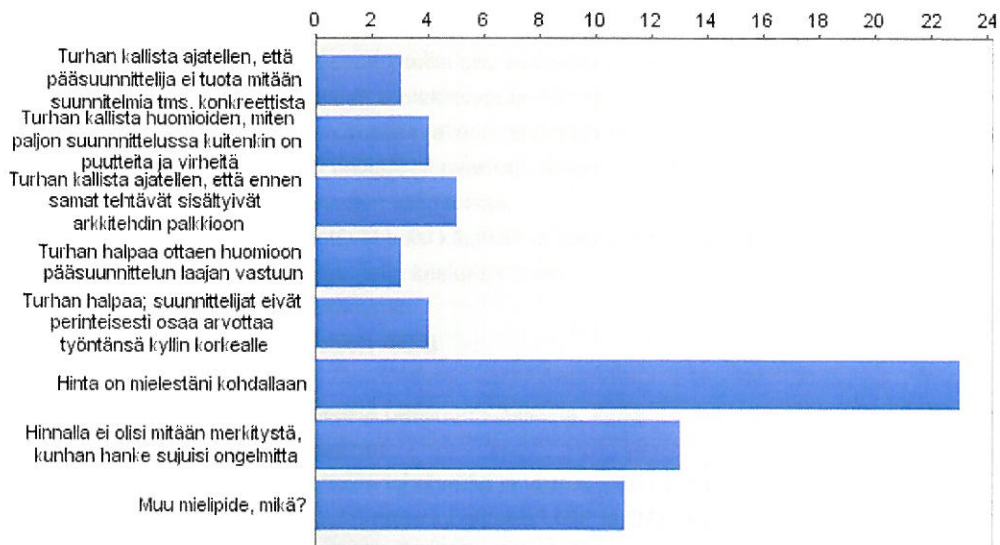
9. Mitä ongelmia olet kokenut hankkeessa pääsuunnitteluun liittyen?

Vastauksien määrä: 66

	1	2	3	4	5	Yhteensä	ka.
Suunnitelmien yhteensovittamisen ei ole onnistunut ja työmaa kärsii	7	21	21	14	3	66	2.77
Tiedonkulku eri osapuolten välillä on takkuillut	4	31	20	10	1	66	2.59
Viranomaisasioiden hoito on ollut keuhkoa	5	8	19	24	10	66	3.39
Pääsuunnittelijaa ei ole nauttinut suunnitteluryhmän arvostusta	2	9	14	31	10	66	3.58
Suunnitteluajataulu on pettänyt pahasti	7	16	20	17	6	66	2.98
Tilaaian luottamus pääsuunnittelijaan on kärsinyt	2	11	19	26	8	66	3.41
Virallinen pääsuunnittelija on esiintynyt vain nimenä paperilla ja käytännössä pääsuunnittelutöitä on tehnyt joku muu	7	13	16	20	10	66	3.2

10. Pohdi pääsuunnittelun hintaa

Vastaaajien määrä: 66

Avoimet vastaukset: Muu mielipide, mikä?

- Haahtelan kustannustieto ei päde toimialueellani. Tähän mennessä teetetv suunnittelu on halvempaa kuin Haahtela indeksoi, mutta projektitkin ovat yksinkertaisia, tarkoitan ei merkittäviä. Isoia, mutta yksinkertaisia.
- Olettaen, että pääsuunnittelija aidosti hoitaa hommansa, hinta kohdallaan
- Hinta on yksi elementti ja kokonaiskustannukset eli elinkaari kustannukset tärkeimmät + aikataulun pitävyyden nvt osaa sanoa
- En osaa vastata
- 8% hankkeen rakennuskustannuksista on melkoisen korkealle hinattu arvio. Pääsuunnittelijan työ on mielestäni arkkitehdin tehtävä ja osa hänen palkkiotaan, sama siis, minkä verran palkkiosta arkkitehti mielestään soittaa pääsuunnittelijana toimimiseen.
- turha on väärä sana
- ei yksiselitteistä "oikeaa" hintaa, pääsuunnittelijan(kin) ansaittava palkkionsa projektiin tuomallaan lisäarvolla
- suunnitelupalkkio ei saisi määrävttvä kustannusten vaan työön vaativuuden mukaan.
- ei osaa sanoa
- Hinnalla ei ole suurta merkitystä jos asiat hoituvat kunnolla, koska jos syntyy ongelmia niin ne maksavat yleensä huomattavasti enemmän.

11. Kirjoita vapaasti mitä tahansa kyselyn aihepiiriin liittyvää mielipidettä tähän kohtaan. kiitos!

Vastaaerien määrä: 66

- On tärkeää että pääsuunnittelii tiedostaa roolinsa. On tärkeässä asemassa rakennushankkeessa.
- Olen oahoillani mvöhäisestä vastauksesta. mutta olin 6 viikoa lomilla ia palasin vasta tänään.
Venäian alueella ideaali pääsuunnittelii olisi mielestäni venäläisen koulutuksen saanut kansainvälinen arkkitehti. iolla on toteutettavaan projektivvppiin liittyvää kokemusta. Kansainvälisvvdellä tarkoitan sitä. että kvseinen henkilö on tietoinen uusista rakennustekniikoista ia modernista talotekniikasta. Venäläisellä koulutus siksi. että henkilö vmmärtää paikalliset nvanssit. Kokemus auttaa välttämään vlimääräistä tvhiän iaarittelua suunnittelu- ia toteutusratkaisuien valinnoissa.
- Pääsuunnitteliiian rooli ia tehtävät tulisi käsitellä ia soipia hankekohtaisesti säädöksissä todetun lisäksi.
- Suunnittelun onnistumisen kannalta keskeisiä ovat:
 - asiakkaan tarpeiden tunnistaminen
 - hvvä vhteistvö suunnittelioiden välillä
 - riittävä aika suunnittelulle
- Kokemusta lähinnä puolalaisesta pääsuunnitteliiasta. ionka toimintaan emme olleet tvvtvväisiä. Svvnä ilmeisesti kommunikointiongelmat.
- Yleensä pääsuunnittelii ei hoida tehtäviään ia vastuu siirtvv kuitenkin tilaaialle.
- Pitäisikö lisäksi olla mvös TATE-pääsuunnittelii? GIP ia GAP. kuten Venäiällä
- Hvvä. että pääsuunnitteliiian rooliin liittyviä tutkimuksia tehdään.
- Pääsuunnitteliialle pitää antaa valtuuksia ohiata suunnittelurvhmää mm alistamalla muut suunnittelualat ark-/pääsuunnittelutoimeksiantoon vastaavalla tavalla kuin sivu-urakat alistetaan pääurakoitsialle.
Pääsuunnitteliialle pitää antaa mahdollisuus vaikuttaa suunnittelurvhmän kokoonpanoon. Pääsuunnitteliialle pitää antaa se arvo mikä hälle kuuluu ia siitä pitää olla valmis mvös maksamaan. Suuninitelmien ristiriidattomuuden varmistaminen on vksi keskeisimmistä tehtävistä. iohon pitää ovstvää panostamaan.
- Ehdottoman tärkeä tehtävä ainakin vaativien hankkeiden läpiviennissä.
- Hvvä Suunnittelii on kullan arvoinen
- Ei lisäkommentteia
- Isossa hankkeessa on olta pääsuunnitteliiian kaltainen henkilö . ioka vastaa suunnittelurvhmän iohtamisesta ia tehokkuudesta sekä siitä että suunnittelukustannusarvio pitää
- Luottopääsuunnitteliiian lövtäminen Venäiällä on hankalaa. Lövtvv kokeiluien kautta. Tulee helposti vaikutelma. että aina edellinen pääsuunnittelii oli parempi kuin nvkvinen.
- Tiedonpuutetta
- Pääsuunnitteliiia tarvitaan. iotta vksi taho vastaa koko suunnittelun läpiviennistä aiallaan ia sovitulla laatutasolla
- Pääsuunnitteliialle on tarvetta laaioissa ia monialaisissa projekteissa
- Pääsuunnittelu on Tilaaian edun mukaista ia vhteensovittamista hankkeen eteenpäin viemiseksi.. mvös sisustussuunittien ohiaaminen.
- Tvöniako voi olla epäselvä esim. pääsuunnitteliiian ia rakennuttaiakonsultin/rakennuttaian suunnittelunohiauksesta vastaavan/muun vastaavan henkilön välillä
- Alussa ollut kvsvmvys firman toimialueesta: en mielestäni lövtänyt vaihtoehtoa omalle firmalleni. ioka toimii useissa euroopan maissa.
- ---
- Pääsuunnitteliiian ammattitaitoa on lisättävä
- Nämä vastaukset on venäian toimintavmpäristöstä. mikä poikkeaa tietvsti suomalaisesta. mm pääsuunnitteliiian tehtävien osalta.
- Pääsuunnitteliiia on oltava arkkitehtitoimistosta ia muun suunnittelun osuudet iaetaan erikoisosaaaiille. ioilla oma pääsuunnitteliiia vetäianä.
- Tässä vapaa kirjoitus pakolliseen kvsvmvkseen:
Pääsuunnitteliiian tulisi lisätä erityisesti talotekniikan tietoia erityisesti energiansäästöön ia sertifiointiin liittyvissä asioissa.
- Pääsuunnitteliiia on oikeampi ratkaisu hankkeen vedossa kuin rakennuttaiakonsultti. iolle vai urakoitsiiian eistämät kommentit ovat oikeita ia muut ovat väärä. Lisäksi rakennuttaiakonsultin pakio muodostuu

- bonuksesta ioka muodostuu säästöstä kustannusarviosta eli säästöstä suunnittelioiden palkkioista mvös.
- Aivan liian usein pääsuunnittelijan päätökset ja toivomukset kuomotaan eli asiakas/maksaia/loppukäyttäjä ja/tai pääurakoitsija ei noudata pääsuunnittelijan päätöksiä. Eli käytännössä hyvät laatituotteet kuten pinnoitteet vaihdetaan halvimpaan roskaan 90% isoien hankkeiden yhteydessä vastoin pääsuunnittelijan päätöksiä.
- Pääsuunnittelija ottaa vastuun projektista ja huolehtii viranomaisasiat.
- xxxx
- ei erikseen kommentoitavaa
- Pääsuunnittelijan tulisi ja titeää. mitä hänelle kuuluu ja selvittää se muiden suunnittelijoiden kanssa.
- h
- Pääsuunnittelija ei yleensä ottaen sisäistä vastuutaan. lähinnä suunnitelmien yhteensovittamisessa ja suunnitteluryhmän vetäjänä. jonka tehtävänä on todella johtaa ja koordinoita suunnittelua.
- Paha kyllä: joskus tulee mieleen, että itse arkkitehdit tuntevat olevansa vain paperilla oleva välttämättömyys.
- Pääsuunnittelun tehtävien hoitaminen jää yleensä arkkitehdilta tekemättä ainakin osittain. Oma-aloitteisesti tätä tehtävää aktiivisesti hoitavia arkkitehteja on harvassa. joitain kyllä. ja SAFA- ja rakennusarkkitehtien välillä ei eroa ole.
- Suunnitelmien ristiriidattomuuden vertailua ei pääsuunnittelija yleensä koskaan tee. Mielestäni pääsuunnittelijan tulisi korostaa iotenkin niitä hetkiä ja toimenpiteitä joilla hän hoitaa pääsuunnittelutehtäväänsä. tällöin ne huomattaisiin ja ne tulisi myös tehtyä. Suunnittelukokouksiin ja työmaakokouksiin erilliset asiakohdat pääsuunnittelijan asioille. erillään arkkitehdin asioista.
- Wanhat arkkitehdit eivät ole sisäistäneet pääsuunnittelijan roolia. uusi polvi on jo valvutuneempi...koulutetumpi.
- Suomessa pääsuunnittelija ei minun urani aikana koskaan ole ottanut kokonaisvastuuta urakasta rakennuttajan luottokenkilönä. joka olisi kaikkein tärkeintä.
- Pääsuunnittelun kiinnostavuus on vielä vähän hakusessa.
- On keskusteltu pitäisikö pääsuunnittelija olla iokin erilliskonsultti. ei minusta jos arkkitehti siihen iaksaa paneutua.
- Mielestäni pääsuunnittelijan tärkein tehtävä on koordinoita ja pitää muut suunnitelmät kurissa kuten LVIS. rakenne. sisustus jms niin että rakennuksesta muodostuu järkevä ja jämäkäs kokonaisuus
- pääsuunnittelija tulee sisäistä rakennuttajan tahtotila oli se sitten hieno toimisto omalle henkilöstölle tai aivan muu business case jolloin on aivan eri näkökohdat suunnittelulle. Tässä olen ollut havaitsevinani puutteita.
- Valitettavasti minulla ei ole kokemuksia pääsuunnittelusta. koska olen keskittynyt lähinnä vientitehtäviin. koordinaattoria kuitenkin tarvitaan.
- Pääsuunnittelun hyvällä toteutuksella voidaan hanke viedä läpi alkupeleiden tavoitteiden mukaisesti ajallaan ja budjetissa.
- Pääsuunnittelijan rooli vaihtelee runsaasti kohteesta toiseen ja pääsuunnittelijan rooli on kai pikkuhiljaa vasta muokkautumassa.
- Pääsuunnittelun eriytyminen omaksi tehtäväkseen on samaa vuosisataista kehitystä. Rakennushankkeesta on paissunut niin monen eri osan toimintakenttä. että kukaan ei enää ota huomioon kokonaisuutta. On vaarallista. jos kokonaisuuden huomioiminen siirretään eri tehtäväksi arkkitehdilta
- "pääsuunnittelijalle". joka vielä monessa hankkeessa vrittää löytää oman roolinsa urakoitsijan suunnittelunohjauksen. projektiohjekonsultin. investoijan koordinaattorin ja tilaajan edustajan kanssa.
- Huom.
- Vastaukseni olen tehnyt Venäjän tilanteen pohjalta. jossa lupakulttuuri ja pääsuunnittelijan roolit ovat erilaiset kuin Suomessa
- Kohtia 8 ja 9 ei kannata ottaa huomioon.
- Toimin teollisuuden rakennustaitehtävissä. joten minulla on täysin erilainen näkökanta pääsuunnittelijan tehtäviin kuin asuin- ja liikerakentamisessa.
- Pääsuunnittelijan pitäisi olla henkilön. joka tuntee rakennettavan kohteen. joten teollisuuteen rakennettaessa pääsuunnittelijan pitäisi olla esim prosessisuunnittelun ammattilainen. koska koko työ tehdään prosessisuunnittelun ehdoilla. Arkkitehti on vain "välttämätön paha". joka hoitaa rakennuslupasuunnittelun sekä toimisto- ja sosiaalitilat. väritkset jms. Periaatteessa teollisuuden kohteissa on

se ja sama, kuka hoitaa pääsuunnittelijan tehtävää, koska ao erikoissuunnittelijat vastaavat kuitenkin omista suunnitelmistaan.

- jos kysytään mielipidettä on aika vaikea valita valmiista mielipiteistä
- Tulevaisuudessa vähä tärkeämpi osa-alue suunnittelua ja eritoten vientihankkeissa!
- Arkkitehdin on oltava pääsuunnittelija ja muun suunnitteluryhmän toteutuksen ohjaaja, mutta ei pysty vataamaan rakentamisen kustannuksiin liittyvistä kysymyksistä.
- Teollisuusprojekteissa tehdas-prosessisuunnittelija toimii paremmin pääsuunnittelijana kuin arkkitehti, koska projekti on ensisijaisesti tuotantolähtöinen. Rakennus tehdään prosessin ehdoin.
- Pääsuunnittelija vastaa siitä, että suunnitelma on varmasti toteuttamiskelpoinen ja toteuttamistavaltaan paras mahdollinen.
- Pääsuunnittelijan ja rakennustaikonsultin tehtäväjako ja vastuu on syytä selkeväksi entisestään
- kiitos
- Aiatu pääsuunnittelijasta on hyvä ja parhaimmillaan toimiva. Valittavan usein pääsuunnittelija ei kuitenkaan miellä tehtävänsä vaan pääsuunnittelu on vain lisä tehtäväluettelossa ja pahimmillaan yksi uusi veloituseruste. Ongelma ei yksin suunnittelijapuolella vaan yhtäläillä tilaajilla ja urakoitsijoilla oppimista pääsuunnittelijan hyödyntämisessä.
- Rakennushankkeen tärkeimmät henkilöt ovat
 - hyvä rakennuskonsultti
 - hyvä pääsuunnittelija
 - hyvä vastaava mestari
- Usein ns. pääsuunnittelijoina esiintyvät eivät itsekään tiedä, mitä kaikkea heiltä odotetaan. On ns. harmaa alue ja ammattirakennuttajat hoitavat itse monta tähän alueeseen liittyvää tehtävää.
- zxcv
- Pientalorakentajat kokevat paljon turhana riesana, vaikka pitäisi olla mukana hankkeen alusta asti.
- Pääsuunnittelijan roolin selkeyttäminen ja työn todellinen arvostaminen lisää rakennushankkeiden suunnittelun laatua olennaisesti (jo alusta alkaen). Suunnittelu parantaa rakentamisen laatua. Suunnittelusta on maksettava riittävä korvaus ja bulvaanit poistettava. Pääsuunnittelijan vaihto lupavaiheen jälkeen tulisi kieltää arkkitehtonisen tason säilyttämiseksi.
- miten pääsuunnittelu saadaan käytännössä todella sellaiseksi kuin se on tarkoitettu.
- Pääsuunnittelija ei välttämättä ole aina pätevä pääsuunnittelijaksi, vaikka omaakin laajan kokemuksen työvuosissa. CV ja referenssit on aina hyvä pyytää, jotta saa käsityksen työtehtävien monipuolisuudesta.
- .
- Pääsuunnittelijan nimike on pienissä hankkeissa harhaanjohtava. Tehtävää hoitaa usein rak.ins., jolla ei ole koulutusta tai kokemusta rakennussuunnittelun ja siihen liittyvät määräykset/lupa-asioiden hoitamisesta. Tulisi nimetä uudelleen.
Isoissa hankkeissa pääsuunnittelijan tehtäviä hoitaa useimmiten kohteen arkkitehti, mikä on toimiva ratkaisu.
- Pääsuunnittelija on henkilö, jolla on kokonaisvastuu hankkeesta. Pääsuunnittelija on ainoa, joka voi tilata vaaditun aloituskokouksen. Hyvä pääsuunnittelija on kukaan arvoinen asiakkaalle. Hyvä pääsuunnittelija tuntee määräykset, lait ja asetukset... Hän on henkilö, joka voi tuoda suoranaista säästöä rakennushankkeeseen ryhtyvälle alustalle, tontin valinnasta loppularkastukseen saakka.
- Toimintaa pitää kehittää pääsuunnittelijan oikeudellisten etujen turvaamiseksi.
- Terveisiä tutkimuksen tekijälle.

12. Perustuvatko vastaksesi

Vastaaalien määrä: 66

